

УДК 343.34

DOI: 10.31733/17-03-2023-298-299

Ганна СОБКО

професор кафедри

кримінального права та кримінології

Одеського державного

університету внутрішніх справ,

доктор юридичних наук, доцент

**ВОГНЕПАЛЬНА ЗБРОЯ ЯК ПРЕДМЕТ
КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ, ПЕРЕДБАЧЕНИХ
СТАТТЯМИ 262-264, 410 КК УКРАЇНИ**

Дослідження вогнепальної зброї, яка є предмет кримінальних правопорушень, передбачених статтями 262–264, 410 КК України. Відповідно до Постанови Пленуму Верховного Суду України «Про судову практику в справах про викрадення та інше незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами, вибуховими пристроями чи радіоактивними матеріалами» № 3 від 26 квітня 2002 р. належать усі види бойової, спортивної, нарізної мисливської зброї, як серійно виготовленої, так і саморобної чи переробленої, для проведення пострілу з якої використовується сила тиску газів, що утворюється при згоранні вибухової речовини (пороху або інших спеціальних горючих сумішей). Також до бойових припасів відносяться патрони до нарізної вогнепальної зброї різних калібрів, артилерійські снаряди, бомби, міни, гранати, бойові частини ракет і торпед та інші вироби в зібраному вигляді, споряджені вибуховою речовиною і призначені для стрільби з вогнепальної зброї чи для вчинення вибуху [1].

При цьому пневматична зброя, сигнальні, стартові, будівельні, газові пістолети (револьвери), пристрої вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, ракетниці, а також вибухові пакети й інші імітаційно-піротехнічні та освітлювальні засоби, що не містять у собі вибухових речовин і сумішей, не можуть бути віднесені до предмета злочинів, відповідальність за які настає за ст.ст. 262, 263 КК України.

А також патрони та набой до гладкоствольної мисливської зброї, патрони, споряджені гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, не є предметом кримінальних правопорушень, передбачених ст.ст. 262, 263 КК України [2].

Варто погодитися із дослідником окресленої проблематики А. Терещуком, який зазначає, що, з одного боку, наявність такої Постанови полегшує здійснення правоохоронної діяльності у сфері протидії незаконному обігу вогнепальної зброї, але з іншого боку, відсутність законодавчого регулювання таких понять, як «зброя», «вогнепальна зброя», «цивільна зброя» та «зброя самооборони» та відсутність цілісної концепції реалізації права громадян на зброю є серйозним недоліком вітчизняного законодавства [3, с. 328].

Існують прогалини у кримінально-правовій кваліфікації і на наш погляд саме створення спеціальних норм вводить в оману практичних співробітників та наукових дослідників. Повинні бути загальні норми і кваліфікуючі обставини, які обтяжують покарання. Проаналізуємо проект нового Кримінального Кодексу, щодо змін із зазначеної проблематики.

Так, Указом Президента України № 584/2019 від 7 серпня 2019 р. «Питання Комісії з питань правової реформи» у складі комісії створена робоча група з питань розвитку кримінального права, як результат створення проект нового кримінального законодавства в якому у Книзі 2, яка має назву «Про кримінальне правопорушення», а саме у ст. 2.10.1. «Поняття кримінально-правової кваліфікації» міститься визначення у ч.1 цієї статті «Кримінально-правовою кваліфікацією є визначення статті, її частини, пункту цього Кодексу, що передбачає вчинене діяння та визначає його як кримінальне правопорушення або як діяння, що не є кримінальним правопорушенням» [4]. Крім того проект містить визначення обґрунтування кваліфікації у ч. 1 є доведення відповідності між обставинами вчиненого кримінального правопорушення та ознаками складу кримінального правопорушення, передбаченого статтею Особливої частини цього Кодексу. А також у

статті 2.10.7. «Кваліфікація кримінального правопорушення у разі конкуренції» зазначено, що при кваліфікації кримінального правопорушення встановлено конкуренцію статей про спеціальний і загальний склади кримінального правопорушення, то застосовується стаття про спеціальний склад, а також у ч. 2, якщо кримінальне правопорушення передбачене одночасно кількома статтями цього Кодексу, то воно кваліфікується за тією з них, яка містить:

1) ознаку з найвужчим обсягом або 2) найбільшу кількість ознак спеціального складу кримінального правопорушення. При дослідженні нового проекту вбачається зміна підходу робочої групи до формування понять у законі, що на наш погляд позитивно вплине на підготовку кадрів з спеціальністю 081 «Право» і крім того не будуть виникати питання, щодо правил кваліфікації при вчиненні кримінальних правопорушень.

Проаналізоване дає підстави стверджувати, що підхід до незаконного заволодіння не дуже змінився, так як і у чинному законодавстві предмет є основоположним при формуванні диспозиції, проте новий проект КК використовує терміни: викрадення (ст. 6.1.4.) та заволодіння (ст. 6.1.5.), що підтверджує актуальний напрямок нашої статті. Зазначимо, що в край позитивним є наявність правил кваліфікації у проекті КК що, на наш погляд, позитивно вплине на підготовку кадрів та роботу органів досудового розслідування.

Все вищезазначене, дає підстави запропонувати деякі зміни до чинного законодавства: внести пропозицію до проекту нового Кримінального кодексу України, щодо створення кваліфікуючих ознак відповідно до предмету кримінального правопорушення і доповнити статтю 6.1.4. пунктами 3 наркотичним засобом, психотропною речовиною, їх аналогом, рослиною чи грибом, що містить наркотичний засіб або психотропну речовину, прекурсором або обладнанням, призначеними для виробництва чи виготовлення наркотичного засобу, психотропної речовини або їх аналогу замість ст. 5.2.8.

1. Про судову практику в справах про викрадення та інше незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами, вибуховими пристроями чи радіоактивними матеріалами: постанова Пленуму Верховного Суду України № 3 від 26.04.2002 р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v0003700-02>.

2. Про судову практику в справах про викрадення та інше незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами, вибуховими пристроями чи радіоактивними матеріалами: постанова Пленуму Верховного Суду України № 3 від 26.04.2002 р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v0003700-02>.

3. Терещук А. О. Вогнепальна зброя та бойові припаси до неї як предмет злочину. Часопис Київського університету права. 2013. № 3. С. 326-330.

4. Текст проекту нового Кримінального кодексу України. URL: <https://newcriminalcode.org.ua/criminal-code>.

УДК 343.2/.7

DOI: 10.31733/17-03-2023-299-302

В'ячеслав ТУЛЯКОВ

професор кафедри кримінального права
Національного університету
«Одеська юридична академія»,
професор-дослідник Інституту Європейського
та міжнародного кримінального права
університету Кастілья Ла Манчі,
доктор юридичних наук, професор,
член-кореспондент НАПрНУ,
Заслужений діяч науки і техніки України

РЕЖИМИ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ (ВІД СИНЕРГІЇ ДО ЕМЕРДЖЕНТНОСТІ)

Війна, повстання, стихійне лихо, пандемія, масові порушення громадського порядку, катастрофи, аварії, – усі ці загрози безпеці держави, суспільству, особі пов'язані із особливим характером правового упорядкування соціальних відносин, який в діючій літературі зветься